

► MAREC 2015

► Úspech čínskej regionálnej banky fiaskom pre USA

► Veľký piesočný múr a noví aktéri v Juhočínskom mori

► Čína, Japonsko a Južná Kórea znova pri rokovanom stole

► Tvrdý postup Indonézie voči drogám diplomatickým jablkom sváru

► Volanie po akademickej slobode v Mjanmarsku umlčali obušky

► Čínska environmentálna politika v centru pozornosti

► Indie si upevňuje postavení v Indickém oceáne

► Kontroverzná protiteroristická legislatíva v Číne

► Flash News

► Čo čítame

Zdroj: Flickr / Analucia Rodriguez Dávila

ÁZIJSKÝ NEWSLETTER

Zdroj: Flickr / Jolene_KVT

Koncom marca uplynula lehota na podávanie žiadostí o štatút zakladateľského člena v Čínou iniciovanom projekte AIIB - Ázijskej infraštruktúrnej investičnej banky. Za posledný mesiac sa počet týchto žiadostí výrazne navýšil, keď sa k nej pripojili aj spojenci a partneri USA v Európe, či Ázii, a to napriek dôraznému lobingu Washingtonu. Veľká Británia, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Austrália či Južná Kórea svoje žiadosti podali len v priebehu posledných týždňov. K 31. marcu požiadalo o členstvo 47 krajín. Okrem Spojených štátov je ďalším významným absentérom Japonsko.

AIIB je súčasťou čínskeho megaprojektu Novej hodvábnej cesty, ktorého cieľom je posilniť investičné a obchodné vzťahy medzi Čínou a ázijskými a európskymi krajinami. Banka tiež predstavuje alternatívu Západom spravovaného svetového finančného systému. Ten je považovaný za nedostatočne reprezentujúci nové rozloženie ekonomickej a politickej moci vo svete. AIIB by mala poskytnúť nový zdroj prostriedkov pre rozvoj regionálnej infraštruktúry. V pokrytí potrieb rozvoja infraštruktúry v Ázii v súčasnosti existuje podľa odhadov nedostatok financií vo výške 8 biliónov amerických dolárov.

Zapojenie amerických spojencov do čínskeho projektu AIIB bolo obrovským fiaskom pre Washington. Ten kritizoval AIIB za jej údajnú duplicitu existujúcich inštitúcií, netransparentnosť a nedostatočné štandardy fungovania. Diplomatický tlak však nenašiel odozvu. Zapojenie Veľkej Británie dokonca vyvolalo roztržku s Washingtonom, ktorý svojho spojencu obvinil z „neustáleho prispôsobovania“ sa Číne. Po uvedomení si neúspechu Washington zdanlivo zmenil rétoriku a vyjadril opatrnú podporu Banke, pokiaľ bude pracovať so zavedenými inštitúciami a držať sa zavedených pravidiel. To, že nová inštitúcia bude komplementárna k súčasnej finančnej architektúre a nie jej súperom zdôrazňuje i Peking.

Zdroj: Flickr/carsten ten brink

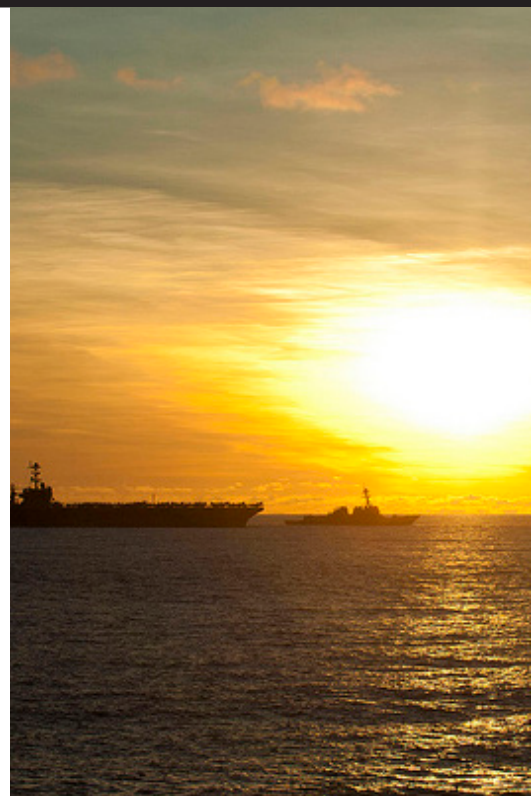
Veľký piesočný múr a noví aktéri v Juhočínskom mori

Novú vlnu pozornosti o územné spory v Juhočínskom mori vyvolali správy o rozsiahlých čínskych prácach na rozširovaní Pekingom ovládaných ostrovov. Satelitné snímky zobrazujú rušnú aktivitu na útesoch, kde je vytváraná nová pôda pomocou navážania piesku a upevňovania novo vzniknutej plochy betónom. Admirál amerického námorníctva Harry Harris označil čínske aktivity za budovanie „veľkého piesočného múru“ v Juhočínskom mori. Za rozširovaním územia je videná najmä snaha zlepšiť vojenské využitie ostrovov. Čína oponuje s tým, že prebiehajúce práce sú určené na zlepšenie podmienok pre personál pracujúci na ostrovoch.

V súvislosti s úlohou Washingtonu v teritoriálnych sporoch minulý mesiac zaujal i americký návrh vytvorenia spoločných námorných hliadok na kontrolu a monitorovanie najrizikovejších častí Juhočínskeho mora. Filipíny sa k novému projektu postavili kladne, no vyzerá to tak, že presvedčiť o spolupráci ostatné krajiny bude náročnejšie. Čína už na návrh odpovedala vyjadrením, že dúfa, že krajiny, ktoré nie sú súčasťou regiónu si zachovajú „neutrálnu pozíciu, a to zvlášť v záležitostiach suverenity“.

Japonský premiér Shinzo Abe a indonézsky prezident Joko Widodo na spoločnej tlačovej konferencii proklamovali, že chcú spoločne pracovať na zachovaní mieru a námornej bezpečnosti v Juhočínskom mori. Podľa Jokowiho nemá „9-bodová línia, ktorá znázorňuje čínske teritoriálne nároky v Juhočínskom mori, základ v medzinárodnom práve“. Zdôraznil ale tiež, že Indonézia si chce v spore zachovať rolu „spravodlivého sprostredkovateľa“. Japonsko medzitým ponúklo námornú podporu Vietnamu a Filipínam. Odštartuje s nimi sériu spoločných vojenských cvičení, aby im napomohlo brániť svoje teritoriálne nároky.

Zdroj: Flickr/ Commander, U.S. 7th Fleet

► Viac ako 30 ľudí bolo zatknutých počas protestu skupiny asi 400 demonštrantov v Hongkongu začiatkom tohto mesiaca. Skandujúci dav prejavoval nespokojnosť s problémom tzv. „paralelných obchodníkov“ z pevninskej Číny, ktorí tovar nakúpený v Hongkongu predávajú so ziskom za hranicami.

► Malajzia vyzvala ASEAN a medzinárodnú komunitu k zvýšeniu úsilia v boji proti Islamskému štátu a uznaniu závažnosti jeho hrozby. Minister zahraničia Anifah Aman vo svojom prejave na konferencii v Putrajayi varoval, že „chápadlá“ hnutia sa nebezpečne šíria. Malajzia, ktorá tento rok ASEANu predsedá, ohrozenie ISIS vníma z pohľadu vlastnej domácej politickej situácie.

► Čína obvinila mjanmarskú vládu z leteckého zásahu, ktorý zanechal v provincii Yunnan štyroch mŕtvych. Varovala tiež pred opakovaním podobných incidentov a premiestnila k hraniciam vojenské jednotky. Mjanmarsko odmietlo, že by jeho letectvo zasiahlo na čínskom území a z incidentu obvinilo vzbúrencov, s ktorými už druhý mesiac vedie boje v blízkosti čínsko-mjanmarských hraníc.

Čína, Japonsko a Južná Kórea znova pri rokovacom stole

Zástupcovia týchto krajín sa stretli prvýkrát po takmer troch rokoch so snahou zlepšiť vzájomné vzťahy. Napätie medzi nimi spôsobujú územné spory a pohľad na históriu. Už napäté vzťahy medzi Čínou a Japonskom sa zhoršili v roku 2012, keď Japonsko kúpilo tri ostrovy zo súostrovia Diaoyu/Senkaku od súkromných vlastníkov. Čína aj Južná Kórea taktiež vyčítajú Japonsku prístup k histórii, konkrétne hrôzám páchaných Japoncami počas druhej svetovej vojny. Bilaterálne aj trilaterálne stretnutia priniesli menší pokrok ako sa očakávalo. Čína a Japonsko sa nedohodli na harmonograme budovania mechanizmu spolupráce krízového manažmentu v prípade nebezpečných incidentov na mori či vo vzduchu. V otázke teritoriálneho sporu podľa očakávaní nedošlo k pokroku, keďže Japonsko odmieta uznať samotný sporný status Diaoyu/Senkaku. Ohľadom histórie sa Čína aj Južná Kórea zhodujú v očakávaní príhovoru japonského premiéra Abeho k výročiu konca vojny, ktorý by mal odznieť v auguste. Pozitívne je, že všetci ministri zahraničných vecí sa zhodli na tom, že takéto stretnutia a diskusie majú zmysel a je potrebné v nich pokračovať.

Zdroj: futureatlas.com

Tvrдый postup Indonézie voči drogám diplomatickým jablkom sváru

Indonézsky prezident Jokowi odmietol udeliť milosť desiatim cudzincom uznaných vinnými za pašovanie drog. Popravčia čata by tak mala najbližší mesiac naraz popraviť odsúdencov z Austrálie, Francúzska, Brazílie, Filipín, Ghany a Nigérie. Vykonanie trestu doposiaľ zdržujú odvolania proti neudeleniu prezidentskej milosti. Tresty smrti vyvolali protesty v zahraničí proti tvrdému postupu indonézskej vlády a krajina tak čelí zhoršeniu diplomatických vzťahov. Austrálska vláda v snahe zachrániť svojich občanov navrhla Indonézii výmenu väzňov alebo vyplatenie životných nákladov v prípade zmeny trestu na doživotné väzenie. Indonézia však zamietla akékoľvek kompromisy a Jokowi varuje zahraničné vlády pred pokusmi zasahovať do indonézskej právnej suverenity. Ukázal tak, že trestné činy spojené s drogami berie veľmi vážne a praktizovanie trestu smrti bude do budúcnosti v krajine určite zachované.

Zdroj: Flickr/jeroen mirck

Volanie po akademickej slobode v Mjanmarsku umlčali obušky

Mjanmarská polícia rázne zakročila proti davu demonštrantov počas ich pochodu mestom Letpadan. Viac ako 200 študentov a ich priaznivcov, medzi ktorými boli aj mnísi, či novinári, rozohnala obuškami. Protest sa zdvihol vo vlne odporu proti vládnej návrhu nového vzdelávacieho zákona, ktorý údajne potláča akademickú slobodu. Použitie hrubej sily policajnými zložkami už stihli odsúdiť Spojené štáty aj Európska únia, ktorí mjanmarský proces demokratizácie úzko sledujú. Tvrдый zásah polície v sebe nesie pachuť autoritárskej vojenskej minulosti Mjanmarska. Podľa oficiálne dostupných údajov bolo zadržaných až 127 ľudí. Organizátori protestu mali pôvodne v pláne prejsť od centrálneho mesta Mandalay až do Rangúnu. Cestu im však zablokovaná policajná zátarasa asi 140 km severne pred ich cieľom. Študenti požadujú zmenu návrhu zákona, ktorý podľa nich vysokoškolské vzdelanie nepriemerane obmedzuje. Volajú po rozšírení samosprávnych právomocí pre univerzity, zriadení študentských odborov, či po vyučovaní prístupnom v jazykoch menšín.

Zdroj: Flickr/Burma Democratic Concern

► **Polícia na Maldivách zatkla bývalého prezidenta Mohameda Nasheeda za údajné nezákonné zadržiavanie sudcu v období, keď bol pri moci. Nasheed, kedysi prvý demokraticky zvolený prezident krajiny, z prezidentského kresla odstúpil v roku 2012 po armádnej vzbure. Súd ho odmietol prepustiť na kauciu a polícia Nasheeda na pojednávanie doslova dotiahla, nehľadiac na akékoľvek jeho protesty.**

► **Britská stanica BBC odvysielala dokument o znásilnení a vražde študentky z Dillí z roku 2012. Vďaka internetu si ho mohli pozrieť aj obyvatelia Indie, kde inak nebol dostupný. Dokument vyvolal zmiešané reakcie. Zatiaľ čo niektorí chvália výber témy, ktorá je závažným problémom nielen v Indii, ale na celom svete, mnohí odsudzujú BBC a tvrdia, že sa snaží narušiť sociálnu a politickú rovnováhu iných krajín.**

► **V posledných mesiacoch čoraz častejšie počuť o plánoch rozmiestnenia amerického systému protiraketovej obrany THAAD v Južnej Kórei, určeného na obranu voči balistickej hrozbe zo strany Pchjongjangu. Napätie vyvoláva odmietavý postoj Číny, ktorá sa obáva, že by THAAD mohol byť použitý voči nej a snaží sa tlačiť na Južnú Kóreu svojím ekonomickým vplyvom. Soul však v netypicky otvorenej kritike odmietol zasahovanie Číny do jeho bezpečnostnej politiky.**

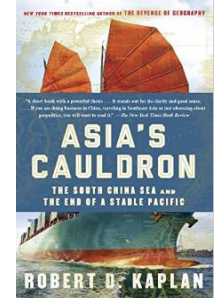
► **Prayuth Chan-ocha, premiér Thajska a vodca thajskej junty, pritvrdil vo svojich vyjadreniach voči novinárom, keď sa vyjadril, že tých, ktorí „nehlásajú pravdu“ pravdepodobne „len popravajú.“ Média podľa neho nevyhnutne nemusia podporovať vládu a vládnu politiku, no mali by písať v duchu posilnenia národného zmierenia v kráľovstve. V krajine má síce prestať platiť stanné právo, bude však nahradené novými reštriktívnymi legislatívnymi opatreniami.**

► **Lee Kuan Yew, otec zakladateľ Singapuru, zomrel v marci vo veku 91 rokov po niekoľkotýždňovej hospitalizácii. Ex-premiér Lee bol prvým predsedom vlády Singapuru po osamostatnení krajiny, ktorej vládol nepretržite po tri nasledujúce desaťročia. Viac sa môžete dočítať aj v článku na našej web-stránke.**

Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific

Robert Kaplan

Vo svojej novej knihe Robert Kaplan, jeden z popredných amerických zahranično-politických analytikov, obracia pozornosť na regionálny bezpečnostný komplex Juhočínskeho mora. Krátka, no o nič menej výpovednejšia kniha poskytuje fascinujúci obraz o krajinách obmývaných horúcimi vodami Juhočínskeho mora, kde sa Čína vydáva na cestu za hegemoniou, podobne ako v minulosti Spojené štáty v Karibiku, ktorý pretvorili v „americké jazero“.

Čínská environmentální politika v centru pozornosti

Na začátku března na zahájení každoročního kongresu Čínského všelidového shromáždění čínský premiér Li Keqiang vyhlásil, že se vláda pokusí v boji se znečištěním udělat všechno, co bude v jejích silách. Jeho prohlášení přišlo jen několik dní po zveřejnění dokumentárního filmu *Pod kupolí* o čínských problémech se znečištěním, natočeného známou novinářkou Chai Jing. Již dva dny po zveřejnění na internetu měl film více než 150 miliónů zhlédnutí, ale do týdne od uvedení byl dokument na čínských serverech již nedostupný. Čínské úřady ani regulátoři internetu nevydali k tomuto zablokování žádné stanovisko. V Číně, kde znečištění vede k čím dál větší nespokojenosti obyvatelstva, začal na začátku roku platit nový přísnější zákon o životním prostředí, první po 25 letech. Centrální vláda se snaží plnit plán omezování emisí zavíráním některých uhelných elektráren a oceláren. Má ovšem nelehký úkol, lokální vlády a vedení průmyslových podniků se zdráhají omezovat produkci ve snaze neškodit ekonomické výkonnosti.

Zdroj: Flickr/global panorama

Indie si upevňuje postavení v oblasti Indického oceánu

Indický premiér Narendra Modi se 10. března vydal na pětidenní cestu po ostrovních státech v Indickém oceánu. Během ní navštívil Seychely, Mauricius a Srí Lanku, kam žádný indický premiér nezavítal již 28 let. Jedná se o snahu premiéra Modiho upevnit pozici Indie v regionu. Modi poukázal na fakt, že 90% indického obchodu a dovozu ropy přichází po moři. S rostoucí globalizací tedy roste ekonomická závislost na oceánu a proto Modi prohlásil oblast Indického oceánu za jednu z priorit indické zahraniční politiky. Modiho návštěva ostrovních států se odehrála jen několik měsíců po cestě čínského prezidenta na Srí Lance a Maledívách. Čína a Indie čím dál víc soutěží o získání vlivu v jižní Asii a Indickém oceánu. V březnu srílanský prezident Sirisena navštívil Peking, kde dvě strany vyjádřili trvalou podporu 1.5 miliardovému projektu přístavu v Kolombu financovaného Čínou. Během své cesty po regionu Modi ostrovním státům nabídl širokou škálu civilní a vojenské pomoci a uzavřel mnoho dohod o ekonomické spolupráci, mimo jiné také dohodu o pomoci Srí Lance stát se regionálním ropným centrem.

Zdroj: narendramodi.in

Kontroverzná protiteroristická legislativa v Číně

Čínske všeludové zhromaždenie zverejnilo návrh protiteroristického zákona na verejnú diskusiu. Zákon si vyslúžil množstvo kritiky zo zahraničia. Human Rights Watch obvinil Čínu z pokusu o legalizovanie porušovania ľudských práv. Podľa HRW je používaná definícia terorizmu „veľmi nejasná“. Článok 104 predloženého návrhu definuje terorizmus ako „myšlienku, prejav alebo aktivitu, ktorá prostredníctvom násilia, sabotáže alebo hrozby smeruje k vytváraniu paniky, etnickej neznášanlivosti, ovplyvňovaniu politiky, podrievaniu štátnej moci alebo rozdeľovaniu štátu“. Podľa Amnesty International by sloboda prejavu a kritizovanie vládnej politiky alebo vlády samotnej nemali byť trestné. Ku kritikom sa pridal aj Barack Obama, keďže spomínaný návrh zákona vyžadoval od západných softvérových firiem aby čínskym úradom odovzdali šifrovacie kľúče, zdrojové kódy a inštalovali „zadné vrátka“, čo by im umožnilo prístup k počítačom a sieťam. Pod vlnou kritiky Čína predložený návrh zákona pozdržala.

Inštitút ázijských štúdií (IAS) je nezávislou partnerskou organizáciou Centra pre európske a severoatlantické vzťahy (CENAA) v Bratislave. Hlavným cieľom inštitútu je podpora a realizácia výskumu v oblasti ázijských štúdií a šírenie vedomostí o Ázii medzi slovenskou odbornou verejnosťou, spolupráca s organizáciami s podobným zameraním v strednej Európe a budovanie partnerstiev s ázijskými partnermi.

MAREC 2015

©IAS/CENAA

Tolstého 9, Bratislava, 811 06

E-mail: institute@asian.sk

www.asian.sk

Nájdete
nás aj na
facebooku

